

INFORMATOR GMINY JABŁONNA
NR 2 (72)
kwiecień/maj

Więści

Z NASZEJ GMINY

autor: Dominik Hryszkiewicz

**Budujemy,
budujemy,
budujemy...**
str. 3-4

**Nowa era
w pożarnictwie**
str. 5

**SOS
autyzm**
str. 10-11

**Wielkie
Sprzątanie**
str. 21

**Jabłonna
naturalnie**
str. 22-24

BUDUJEMY, BUDUJEMY, BUDUJEMY...

Rower jako środek transportu jest coraz częstszym wyborem dokonywanym przez użytkowników ruchu drogowego. To wyraz troski o środowisko naturalne, a także dbałości o własne zdrowie oraz aktywny wypoczynek. Realizowane obecnie inwestycje gminne bardzo sprzyjają tej formie przemieszczania się.

Wraz z nadejściem wiosny zintensyfikowane zostały prace nad budową ścieżek rowerowych przy ul. Akademijnej w Jabłonie oraz wzdłuż drogi powiatowej Partyzantów/Chotomowska. Kontynuowane są także roboty przy budowie chodnika i ścieżki rowerowej wzdłuż drogi gminnej przy ul. Sołeckiej w Skierdach oraz ul. Żwirowej w Trzcianach.

Na ulicy Akademijnej w Jabłonie wykonano już warstwy nawierzchni z masy bitumicznej oraz montaż żółtej kostki o specjalnej fakturze ułatwiającej orientację osobom niedowidzącym, informując ich o przeszkodzie lub wskazując kierunek ruchu.

Prawie 3,5 km będzie liczył ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż ul. Partyzantów w Chotomowie i ul. Chotomowskiej w Jabłonie. Na ul. Chotomowskiej pod nadzorem PGE zostały przestawione słupy linii napowietrznych kolidujące z projektowaną ścieżką, zostały usunięte ogrodzenia i pozostałe elementy infrastruktury kolidujące z przebiegiem ścieżki, wykonano korytowanie, niwelację terenu, częściowo wykonano krawężniki i podbudowę ścieżki, wykonano również część podbudowy zjazdów do posesji i na drogi wewnętrzne.

Z kolei na ul. Partyzantów trwają prace związane z budową kanalizacji deszczowej odwadniającej cały pas drogowy. Prowadzone są także roboty elektryczne tj. przestawienie słupów kolidujących z projektowaną ścieżką i demontaż opraw pod kątem wymiany na LED. Rozpoczęto także wykonanie podbudowy pod ścieżkę rowerową.

Rozpędu nabrała także przebudowa drogi gminnej ul. Sołeckiej w Skierdach oraz ul. Żwirowej w Trzcianach. Już niebawem piesi i miłośnicy dwóch kółek będą mogli cieszyć się nowym prawie 2 km ciągiem pieszo-rowerowym. Na ul. Sołeckiej w Skierdach, wykonano niwelację terenu, wzmocnienie nasypu, podbudowę, krawężniki i część docelowej nawierzchni chodnika, trwa wzmocnienie terenu pod poszerzenie drogi pod pas rowerowy. Plac budowy na ul. Żwirowej w Trzcianach obejmuje m.in. prace związane z niwelacją terenu i wykonaniem podbudowy i krawężników pod ścieżkę rowerową. Wykonano już ok. 80% chodnika, trwa także przygotowanie do budowy wyniesionego skrzyżowania z ul. Granitową.

Powstająca na terenie gminy infrastruktura rowerowa zapewni mieszkańcom wolność przy wyborze środka transportu, pozwoli na bezpieczne i komfortowe pokonywanie rowerowych kilometrów, a także wpłynie na rozwój turystyki i poznawanie atrakcji edukacyjnych i walorów przyrodniczych naszej gminy.

PRZEDSZKOLE GMINNE

W nowym roku szkolnym najmłodszy mieszkańcy naszej gminy zaczną uczęszczać do nowego przedszkola i żłobka w Chotomowie. Budowa placówki jest już na ostatniej prostej. Budynek od września ma być gotowy do użytku.

Na zewnątrz obiektu wykonano utwardzenia terenu pod dojścia i drogę serwisową. Trwają także prace przy układaniu nawierzchni z kostki betonowej oraz wykonywane jest ogrodzenie zewnętrzne. Budowany jest także parking wewnętrzny na potrzeby przedszkola i żłobka.

Wykonano przyłącze gazowe i wodociągowe oraz ułożona została sieć zasilająca oświetlenie terenu. W trakcie realizacji jest podbudowa pod bezpieczne nawierzchnie placów zabaw.

W środku budynku trwają prace wykończeniowe. Wykonano już wszystkie warstwy podposadzkowe oraz konstrukcję sufitów podwieszanych.

Trwa układanie wykładzin tarbet i gresów oraz montaż płyt wypełniających, opraw sufitowych i urządzeń końcowych wentylacji mechanicznej. Ściany zostały pomalowane pierwszą warstwą farby. Dobiegają końca roboty wykonania okładzin ceramicznych ścian sanitariatów i pomieszczeń zaplecza kuchennego.

Nowy obiekt będzie dysponował 250 miejscami dla dzieci w wieku przedszkolnym. W żłobku opiekę znajdzie 32 najmłodszych mieszkańców naszej gminy.

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

W pierwszym półroczu 2022 roku mieszkańcy Dąbrowy Chotomowskiej będą mogli podłączyć się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Wójt Jarosław Chodorski zawarł kolejne umowy na zadania 15 i 16 realizowanego projektu. Umowa z wykonawcą PRI KNAUBER opiewa kwotę 3 963 060 zł. W ramach niej zaprojektowane i wybudowane zostanie ponad 4 km sieci wodociągowej - kanalizacyjnej w ulicach Wierzbowej, Lipowej, Modrzewiowej i Wspólnej w Dąbrowie Chotomowskiej. Natomiast w ramach umowy na kwotę 1 222 029,60 zł z wykonawcą INWOKAN Tomasz Mianowski Zakład Usług Budowlanych zaprojektowane i wybudowane zostanie blisko 1,5 km sieci w ulicach Wspólnej i Wawrzynowej.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna powstaje także w zachodniej części gminy. Rozpoczyna się budowa sieci w Janówku Drugim. W ramach podpisanej umowy z konsorcjum firm Lider - ROKOM Sp. z o.o. oraz Partner - ROKOM Infrastruktura Sp. z o.o. Sp. k. wybudowane zostanie blisko 3 km sieci w ulicach Kwiatowej i Żwirowej. Koszt inwestycji współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej wyniesie 3 067 620 zł.

W czerwcu planowane jest oddanie do użytkowania nowo wybudowanego wodociągu w ul. Modlińskiej na odcinku pomiędzy ulicą Zegrzyńską a granicą z Warszawą, którego łączna długość wynosi ponad 4 km.

**Budujemy, by mieszkało się jeszcze wygodniej,
ekologiczniej i przyjemniej!**

Nowa era w pożarnictwie! Ochotnicza Straż Pożarna w Chotomowie

Od lat OSP Chotomów dokłada wszelkich starań, aby nieustannie się rozwijać. Strażacy sukcesywnie zwiększają gotowość swojej jednostki. Pomaga im w tym nowy specjalistyczny sprzęt do gaszenia pożarów i ratowania życia.

Strażacy z Chotomowa posiadają bardzo nowoczesny sprzęt i wysoko wykwalifikowaną kadrę, która szkoliła się pod okiem najlepszych strażaków z Państwowej Straży Pożarnej w Legionowie.

W ostatnich latach wymieniony został cały tabor samochodowy, który dodatkowo został wyposażony w zestaw do ratownictwa technicznego oraz kamerę termowizyjną. Skrytym marzeniem naszych strażaków był samochód z podnośnikiem koszowym w budowanej części strażnicy oraz tak zwana CutLanca. Na początku tego roku udało się te dążenia pomyślnie zrealizować.

Jak mówi Jacek Kalinowski, prezes OSP Chotomów „Powiększenie naszej strażnicy nie było bezcelowe i było pierwszym krokiem do zwiększenia gotowości bojowej jednostki OSP Chotomów. Wiele pracy włożono w budowę oraz remont garaży, aby jednostka była w jak najlepszym stanie.

Jako jedna z nielicznych jednostek OSP w kraju przy ścisłej współpracy z Wójtem Gminy Jabłonna Jarosławem Chodorskim oraz Rady Gminy udało się pozyskać nowoczesne Urządzenie Gaśniczo-Tnące Cutting Extinguisher, które zostało zainstalowane na pojeździe marki FORD.

CutLanca – to następna generacja Urządzeń Gaśniczo-Tnących, które wprowadza nowoczesne podejście do gaszenia pożarów oparte na maksymalnym wykorzystaniu procesu przemiany mgły wodnej w parę. Zwiększa to skuteczność działań oraz minimalizuje straty popożarowe wynikające z zalania pomieszczeń. To urządzenie pozwalające ciąć ściany budynków, stropy czy stal w dowolnym miejscu i to w kilka minut. Teraz nasi strażacy mogą w krótszym czasie przebić się pomiędzy konstrukcje i gasić ukryte i trudno dostępne pożary. Prezes OSP Chotomów przekonuje, że CutLanca zamontowana na Fordzie Ranger (napędzana z silnika samochodu),

to pierwsze urządzenie gaśniczo-tnące w powiecie legionowskim. Wprowadzona rewolucyjna metoda cięcia i gaszenia, to nowa era w Pożarnictwie.

Od niedawna Ochotnicza Straż Pożarna w Chotomowie dysponuje również specjalistycznym podnośnikiem koszowym o zasięgu ramienia 18m do prowadzenia akcji gaśniczych i ratunkowych na wyższych kondygnacjach.

Strażacy zawsze są w gotowości, u nich pojęcie „wolny dzień” praktycznie nie istnieje. Wykonywanie tego zawodu wymaga wyjątkowych zdolności: odporności psychicznej, siły fizycznej, opanowania i decyzyjności. Trudno wykonywać ten zawód bez pewnego rodzaju powołania, gotowości niesienia pomocy innym ludziom. Wszyscy doskonale zdajemy sobie sprawę jak ważna jest to grupa zawodowa. Jak potwierdzają badania CBOS, strażacy cieszą się 90% zaufaniem społeczeństwa.

4 maja obchodzimy

Międzynarodowy Dzień Strażaka

i z tej okazji przede wszystkim dziękujemy naszym Strażakom z OSP Chotomów oraz OSP Jabłonna za troskę o bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Jabłonna.

Życzymy, aby ta trudna praca była powodem do dumy, a społeczne uznanie towarzyszyło Wam każdego dnia. Wracajcie bezpiecznie z każdej akcji!

„Podaj cegłę, podaj cegłę...”

czyli krótka opowieść o jednej cegle.

Ryszard Doktor - Sołtys Trzcian

Pełna, czerwona, gliniana, wypalana o wymiarach: 28 cm x 14 cm x 7 cm, tzw. cegła carska. W niektórych rejonach nazywana dużą niemiecką. Ma trzy powierzchnie: główkę, czyli najmniejszą, wozówkę - wąską i długą oraz podstawę - największą.

Carski ukaz z początku XIX wieku o sygnowaniu cegieł ujedynolcił m.in. jej wymiary, miała liczyć 12x6x3 cale. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 roku w art. 1 głosi: „Wyrób cegły palonej, używanej przy budowie jest dozwolony tylko w wymiarach następujących: 27 cm długości, 13 cm szerokości i 6 cm grubości”.

Dekret z dnia 5 września 1947 r. uchyla w/w rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego. Jak widać rozmiar cegły miał wielkie znaczenie w umacnianiu potęgi Carskiej Rosji, w odbudowie II Rzeczypospolitej w stawianiu podwalin socjalistycznej PRL, ale proporcje cegły 4:2:1 zostały utrzymane do dziś. Wróćmy jednak do bohaterki. Nasza cegła i kilkadziesiąt jej sióstr została odzyskana z pozostałości nieistniejącego już Folwarku Trzciany II. Folwark rozparcelowano około 1921 roku. Zabudowania folwarku znajdowały się na terenie dzisiejszej wiejskiej działki nr. 159/7. Działki nabytej Uchwałą Rady Gminy Jabłonna z dnia 27 stycznia 2020 roku na rzecz integracji mieszkańców.

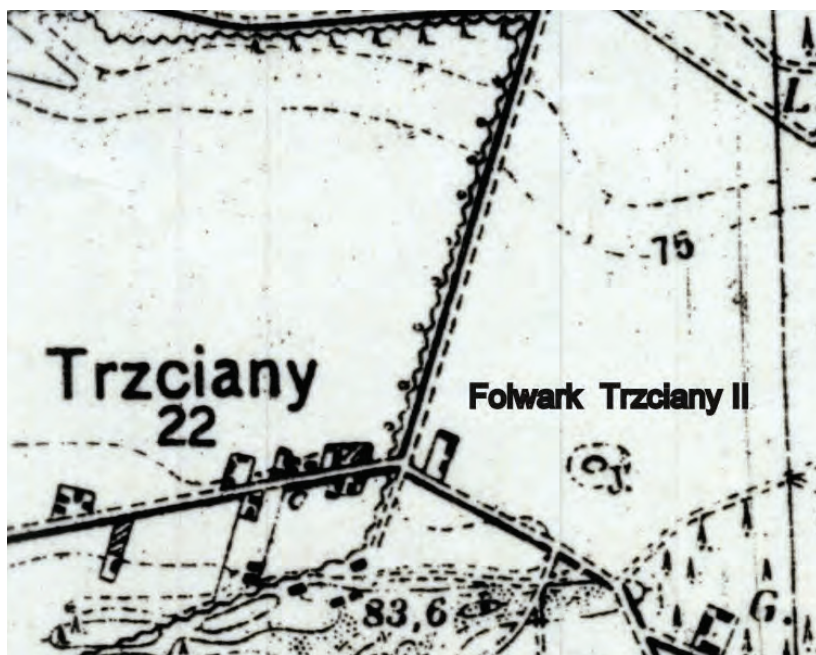
W aktach Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych Wydziału Majątków Państwowych, w aktach Folwarku Trzciany II lata 1919 - 21 znajduje się następujący opis budynków wzniesionych w 1917 roku nakładami Konstantego Grombaczewskiego, który to dzierżawił działkę od 25 lat:

„ Wymiary zostały podane w łokciach (łokieć to około 57 - 59 cm)

1. Dom mieszkalny: dł. - 15, szer. - 12.
Fundament i ściany - drzewo. Dach - gonty.
2. Stodoła: dł. - 40 , szer. - 12.
Fundament - drzewo. Ściany - deski. Dach - słoma.
3. Obora: dł. - 18 , szer. - 9.
Fundament i ściany - drzewo . Dach - słoma”.

Z powyższych danych można wysnuć wniosek, że nasza cegła pochodzi z komina budynku mieszkalnego. Zwróćmy uwagę na napis „ C Z A P L ”. Jest to sygnatura cegielni Czapłowizna założonej w 1880 r. Nazwa pochodzi od nazwiska Józefa Czaplickiego, dzierżawcy gruntów położonych pod Wawrem. Nazwa Czapłowizna od lat dwudziestych XX wieku wypierana była przez nazwę Marysin (obecnie Marysin Wawerski) pochodzącą od Marysieńki Sobieskiej, ponieważ tamtejsze tereny należały kiedyś do dóbr wilanowskich.

Cegła przebyła więc długą drogę. Prawdopodobnie została przewieziona Koleją Nadwiślańską, której otwarcie nastąpiło 29 sierpnia 1877 r. W roku 1894 w naszej okolicy kolej miała przystanki w Nowym Dworze i Jabłonie (obecnie Legionowo).

A może przyjechała „Samowarkiem” tj. kolejką wąskotorową, ciągniętą przez parowóz relacji Jabłonna – Wawer, zbudowaną w latach 1899 - 1901.

Izabela Trojanowska śpiewa „Podaj cegłę, podaj cegłę. Zbudujemy nowy dom. Na miarę naszych marzeń dom”. Cegły mamy, marzenia też! Na pewno cegły wypalane w cegielni Czapłowizna wrócą na swoje stare miejsce w Trzcianach.

Zbudujemy ozdobny murek, albo piec chlebowy, a może...

Pomóżmy potrzebującym

Bardziej niż kiedykolwiek najbłabsi mieszkańcy naszego powiatu potrzebują pomocy. Osoby, które napotykają w swoim życiu na trudności, problemy, kryzysy, z którymi nie radzą sobie samodzielnie, potrzebują wsparcia innych ludzi.

Najczęściej korzystają z pomocy najbliższych sobie osób – rodziny, krewnych, przyjaciół. Kiedy jednak sytuacje problemowe, w których się znaleźli okazują się długotrwałe, wówczas należy sięgnąć po pomoc instytucjonalną.

Powiatowe Centrum Integracji Społecznej w Legionowie od ponad 6 lat wpiera osoby w trudnej sytuacji. Najczęściej to Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje potrzebujących do CIS-u. Zdarza się też, że dowiadują się o takiej możliwości od znajomych, którzy korzystali z tej formy pomocy.

Osoby w kryzysie nie przeczytają o Centrum Integracji Społecznej na Facebooku, na stronie internetowej, czy na banerze w Starostwie Powiatowym. Codzienne problemy sprawiają, że koncentrują się na przeżyciu kolejnego dnia, nie są obecni w mediach społecznościowych i nie serfują po Internecie. Żadna informacja nie dotrze do nich tak jak dobre słowo i wskazanie miejsca, do którego mogą się zwrócić.

Zachęcamy do kontaktu
z Centrum Integracji
Społecznej,
ul. Warszawskiej 74
w Legionowie.
Dyżur telefoniczny:
22 732 15 58,
e-mail:
biuro@cis.legionowski.pl

Bądźmy uważni i wrażliwi, jeśli w naszym otoczeniu są osoby, którym potrzebna jest pomoc. Skierujmy ją do Powiatowego Centrum Integracji Społecznej w Legionowie. Wielu potrzebującym udało się już pomóc, wyprostować wiele losów. To daje poczucie sensu.

PRACA ZAMIAST ZASIŁKU

NOWY NABÓR

**WYNAGRODZENIE
NIE PODLEGA
ZAJĘCIOM KOMORNICZYM**

**DOŚWIADCZENIE
ZAWODOWE
NIE JEST WYMAGANE**

ZAPRASZAMY OSOBY:

- w trudnej sytuacji materialnej, mieszkaniowej, życiowej, które nie pracują, nie pobierają renty czy emerytury,
- bezrobotne,
- bezdomne, realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- niepełnosprawne,
- opuszczające zakłady karne, doświadczające trudności wychowawczych,
- mające problemy z uzależnieniami.

OFERUJEMY

- reintegrację społeczną i zawodową (5 dni w tygodniu po 7 godzin dziennie),
- naukę w jednym z warsztatów zawodowych: gastronomicznym, opiekuńczym, remontowo-porządkowym,
- wynagrodzenie w wysokości: 1200 zł brutto mies. (nie podlega zajęciom komorniczym),
- jeden posiłek dziennie lub prowiant,
- wsparcie pracownika socjalnego, doradcy zawodowego, psychologa, terapeuty.

**POWIATOWE CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
W LEGIONOWIE**

ul. Warszawska 74, tel 22 732 15 58, biuro@cis.legionowski.pl

Ślady przeszłości i znaki wiary

Mała architektura sakralna wpisuje się w krajobraz kulturowy i religijny każdego regionu.

Wszystkie kapliczki, figury i krzyże mają swoją własną historię. Warto ją poznać i ocalić od zapomnienia.

Te obiekty stanowią część dziedzictwa kulturowego Gminy Jabłonna.

Trudno określić moment w historii, w którym zaczęto budować kapliczki. Geneza tych obiektów posiada kilka źródeł. Prawdopodobnie nazwa „kapliczka” wywodzi się od łacińskiego wyrazu *cappa*, czyli płaszcz. Prawdopodobnie chodzi o płaszcz biskupa z Tours, św. Marcina (316 - 397 n.e.). Jego płaszcz był przechowywany w specjalnej celi, wewnątrz małego drewnianego kościoła w Tours zwanego *Capella*, od płaszcza właśnie (z łac. *cappe*, po fr. *chape*). Spopularyzowanie tej nazwy wiąże się z wykupem z Wenecji relikwii Chrystusowych w 1239 r. przez Ludwika IX Świętego. W latach 1241-1248 wybudowano w Paryżu świątynię nazwaną *Sainte-Chapelle*, w której umieszczono relikwie oraz przechowywano płaszcz św. Marcina. Zgodę na odprawianie nabożeństw przy kapliczkach zatwierdził synod w Agde w początkach VI wieku. W późniejszych wiekach, kapliczki ustawiano na skrzyżowaniach dróg, w miejscach ważnych wydarzeń dla społeczności lokalnej lub objawień religijnych. Fundatorami figur, kapliczek, czy krzyży w Polsce były całe wsie lub indywidualni gospodarze. Miały strzec wsi i jej mieszkańców przed złem. „Krzyż na skraju i początku wsi był gwarancją bezpieczeństwa. Kapliczki na wsi są czymś bardzo naturalnym, jak drzewa. Są stałym elementem krajobrazu.” Możemy powtórzyć za Tadeuszem Sewerynem, że gdy stawiano krzyż, wraz z nim dziękowano, przepraszano i proszono o łaski i opiekę. W naszej Gminie mamy

wiele takich znaków historii. Kapliczka przydrożna to niewielka budowla. Może mieć formę drewnianego lub murowanego domku czy latarni umieszczonej na kolumnie. Bywają figury osadzone na słupie lub „niby - szafki” z daszkiem zawieszono na drzewie. Najczęściej wewnątrz umieszczano figury Chrystusa, Maryi, czy świętych. Powstawały w latach wojen, epidemii czy głodu. Miały chronić przed pożarem, powodzią, zarazą. Te elementy małej architektury sakralnej dawały mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa. Nabożeństwa majowe i czerwcowe mają bogatą tradycję w Polsce, do dziś przetrwał zwyczaj wspólnych modlitw. Szczególnie pięknie wyglądają kapliczki właśnie w maju i czerwcu, przystrojone świeżymi kwiatami i otoczone wiernymi.

W Dąbrowie Chotomowskiej żelazny krzyż z figurą Chrystusa z kapliczką dwuspadową z wizerunkiem najświętszego Serca Pana Jezusa jest wciąż miejscem spotkań i modlitw lokalnej społeczności. Krzyż jako votum wdzięczności postawił mieszkaniec po powrocie z wojny rosyjsko-japońskiej i siedmioletniej tułaczki. Po latach drewniany krzyż został zastąpiony żelaznym. Kilka lat temu obiektem zainteresowali się mieszkańcy Dąbrowy Chotomowskiej, głównie zrzeszeni w Stowarzyszeniu „Sąsiedzi 05-123”. Wybudowali oni i przymocowali do krzyża kapliczkę, ogrodzili obiekt i ustawili ławki. Zainicjowali wspólne modlitwy czerwcowe do Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Kapliczka drewniana Chrystusa Frasobliwego, Kościół Matki Bożej Królowej Polski w Jabłonnie

Obecnie najczęściej spotykamy kapliczki, krzyże i figury z okresu powojennego. W Chotomowie stoi figura Najświętszej Maryi Panny. Od frontu na cokole widnieje napis:

„POD TWOJĄ OBRONĘ UCIEKAMY SIĘ MAJ 1949 r.”

W Trzcianach pewna rodzina w latach 80-tych ubiegłego wieku ufundowała figurę Matki Bożej Niepokalanej. Żelazna kapliczka z ażurowymi zdobieniami bocznych ścian połączonych blaszonym daszkiem zastąpiła przedwojenną drewnianą kapliczkę. Wsie naszej Gminy kryją wiele podobnych obiektów, są one bogactwem i przejawem ludowej pobożności. Stanowią część dziedzictwa kulturowego Gminy Jabłonna. Do dziś zachowała się tradycja budowy krzyży i kapliczek przydrożnych.

Wiele drewnianych figur zdołało ogród na terenie parafii Matki Bożej Królowej Polski w Jabłonnie. To z kolei przykład współczesnej małej architektury sakralnej.

Do dziś zachowała się tradycja budowy krzyży i kapliczek przydrożnych. Powstają w miejscach ogólnie dostępnych lub na prywatnych posesjach. Łączą, chronią, dodają otuchy, decydują o przynależności religijnej, wzbogacają krajobraz architektoniczny i kulturowy.

Figura Najświętszej Maryi Panny, Chotomów

Figura Matki Bożej Niepokalanej, Trzciany

Kapliczka Najświętszego Serca Pana Jezusa, Dąbrowa Chotomowska

Bohater z Chotomowa skończył 106 lat!

Bohater wojny obronnej 1939 r., żołnierz Armii Krajowej, powstaniec warszawski i Honorowy Obywatel Gminy Jabłonna – ppłk Stanisław Sierawski skończył 106 lat.

W godzinach porannych, 12 kwietnia 2021 r. z urodzinową wizytą w domu w Chotomowie pojawili się u jubilatą, Wójt Gminy Jabłonna – Jarosław Chodorski, prezes Okręgu Mazowieckiego Związku Oficerów Rezerwy RP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego płk rez. Józef Borucki, delegacja żołnierzy 5 Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej oraz przedstawiciel młodzieży, uczeń klasy wojskowej Liceum Ogólnokształcącego w Komornicy Szymon Czyżewski.

- Dzisiejsza rocznica to szczególna sposobność wyrażenia wdzięczności za odwagę, trud i poświęcenie, które Pan wykazał w walce o wolną i niepodległą Polskę – powiedziała, składając życzenia jubilatowi Wójt Jarosław Chodorski.

Stanisław Sierawski urodził się 12 kwietnia 1915 roku w Olszewnicy Starej. Jego ojciec Tomasz zmarł gdy Stanisław miał 6 lat, matka Franciszka została z sześciorgiem dzieci. W 1937 roku Stanisław Sierawski został powołany do służby czynnej w 32 Pułku Piechoty stacjonującym w Modlinie. W składzie tego pułku w 1939 roku uczestniczył w walkach z Niemcami w obronie Modlina jako dowódca drużyny granatników. Po kapitulacji twierdzy dostał się do niewoli, z której został zwolniony 15 października 1939 r. Wiosną 1940 r. nawiązał kontakty ze środowiskami syndykalistycznymi (późniejszy Związek Syndykalistów Polskich) i pod pseudonimem „Stachurski” wstąpił do oddziału sabotażowo-szturmowego działającego w okolicach Legionowa i na warszawskiej Pradze. Po akcji scaleniowej działał w Obwodzie VII „Obroża” AK. W 1942 r. ukończył konspiracyjną szkołę podoficerską w Chotomowie. Podczas Powstania Warszawskiego pełnił służbę na terenie Rejonu I AK Legionowo w Plutonie 707.

Stanisław Sierawski był wielokrotnie odznaczany, otrzymał między innymi Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i liczne odznaczenia wojenne. W 2013 roku Rada Gminy Jabłonna przyznała mu tytuł Zasłużonego Dla Gminy. 29 kwietnia 2015 r. uchwałą z VIII sesji Rady Gminy został wyróżniony tytułem Honorowy Obywatel Gminy Jabłonna.

Stanisław Sierawski ps. „Stachurski” to osoba niezwykła, która jest świadectwem naszej historii i chwały oręża polskiego. To człowiek, którego postawa w dramatycznych chwilach losów Ojczyzny jest wzorem wypełniania obywatelskiego obowiązku, a także cenną lekcją dla kolejnych pokoleń. To jeden z ostatnich żyjących obrońców Modlina, dowódca granatników, który podczas obrony Twierdzy Modlin do końca walczył w pierwszym szeregu. W uznaniu tych zasług, za szczególną ofiarnością odznaczony został Krzyżem Walecznych.

Życzenia z okazji 106. rocznicy urodzin, za pośrednictwem listu wręzonego przez Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Wojciecha Kolarskiego, złożyła jubilatowi Para Prezydencka.

„Łączymy się z Panem serdecznymi myślami w dniu 106. rocznicy Pańskich urodzin. Składamy Panu gratulacje z okazji tego pięknego święta. Jest ono poruszającym przeżyciem nie tylko dla Pana osobiście, lecz także dla Pańskich Bliskich i całej Pana lokalnej wspólnoty. Proszę przyjąć nasze najlepsze życzenia oraz wyrazy najwyższego szacunku i uznania. [...]

W imieniu Rzeczypospolitej i Rodaków, składamy hołd Pańskim patriotycznym zasługom. Proszę przyjąć, Panie Pułkowniku, najserdeczniejsze podziękowanie za wszystko, co uczynił Pan dla Polski. Dziękujemy także za to, że nieustannie inspiruje Pan do ofiarnej, odpowiedzialnej służby Ojczyźnie, będąc nauczycielem wartości i moralnym autorytetem dla młodszych pokoleń” – napisała w przekazanym liście Para Prezydencka.

XII Ogólnopolski
Harcerski Festiwal

Wiosenne
Czarowanie

Bezkresy Oceanów

14 - 15 - 16 MAJ

Polska symbolika państwowa w Pałacu Prezydenckim

Sala Chorągwiana to miejsce w Pałacu Prezydenckim, w którym prezentowana jest polska symbolika państwowa. Została uroczystie otwarta 2 maja 2013 roku, w dniu Święta Flagi Rzeczypospolitej.

W sali, oprócz replik polskich chorągwi z różnych okresów historycznych (od Grunwaldu do „Solidarności”) prezentowane są też kopie zabytków polskiego piśmiennictwa politycznego Konstytucji 3 Maja i Konstytucji dla Europy Wojciecha Jastrzębowskiego. Ekspozycje te tworzą ciekawą narrację o dziejach polskiej państwowości.

Konstytucja 3 Maja

230 lat temu w wyniku obrad Sejmu Czteroletniego uchwalono Konstytucję 3 Maja, drugą na świecie (po amerykańskiej) i pierwszą w Europie ustawę zasadniczą regulującą organizację władz państwowych, prawa i obowiązki obywateli. Wydarzenie to jest jednym z najważniejszych osiągnięć polskiego parlamentaryzmu.

Oryginalny rękopis Konstytucji przechowywany jest w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie

i wszyty jest w jedną z trzech ksiąg zawierających oryginalny zbiór uchwał i konstytucji Sejmu Wielkiego z lat 1788 – 1792. Księga zawierająca rękopis Konstytucji ma wymiary 40 na 25 cm, oprawiona jest w czerwony safian, zdobiony na przedniej i tylnej okładce geometrycznymi bordiurami. Dokumenty sejmowe są spisane na oddzielnych kartach, które zostały zebrane i oprawione w księgę liczącą 852 strony, z czego Konstytucja liczy 11 stron (strony 74-84).

W Sali Chorągwianej Pałacu Prezydenckiego eksponowana jest wierna kopia Konstytucji 3 Maja, wykonana na zamówienie Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przez Bibliotekę Narodową. Jedenaście stron książki przepisała ręcznie, zachowując charakter pisma oryginału Aleksandra Kołłątaj, konserwator z zakładu Zbiorów Bibliotecznych Biblioteki Narodowej.

Ponad miesiąc zajęło kopistce przepisywanie jedenastu stron tekstu Konstytucji. W ciągu jednego dnia była w stanie napisać maksymalnie pół strony.

Pozostałe strony wydrukowano na papierze czerpanym techniką cyfrową z zachowaniem przebitki atramentowych znajdujących się na odwrocie kart. Księga odwzorowuje układ oryginału, w tym puste karty, jak i pomyłki w numerowaniu stron. Każdą kartę oddzielnie postarzano, a do bloku księgi doszyto ręcznie utkaną kapitałkę. Księgę oprawiono w skórę kozłłącą i ozdobiono geometrycznymi bordiurami.

Kopia Konstytucji 3 maja znajdująca się w Sali Chorągwianej Pałacu Prezydenckiego oddaje zatem wszystkie cechy oryginału, łącznie z przebarwieniami, czy plamami atramentu. Powstała w 2013 roku kopię poddano także specjalnemu procesowi starzenia.

Konstytucja dla Europy

Wojciech Bogumił Jastrzębowski (1799-1882) był naukowcem, wynalazcą, botanikiem, fizykiem i zoologiem. Jako żołnierz brał udział w Powstaniu Listopadowym. 3 maja 1831 roku opublikował 17-stronicową broszurkę pt. Wolne chwile żołnierza polskiego, czyli myśli o wiecznym pokoju między narodami ucywilizowanymi. Jej zasadniczą część stanowiła nowatorska jak na owe czasy Konstytucja dla Europy, w której autor domagał się ustanowienia Europy nie krajów, a narodów, zniesienia granic, ujednoczenia prawa i wspólnych organów władzy.

W Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, w zespole akt Towarzystwa Królewskiego Warszawskiego Przyjaciół Nauk, zachował się autograf dzieła. Część druga tego traktatu, pt. Niektóre myśli do prawa ustalającego wieczny pokój w Europie (z 30 kwietnia 1831 roku), została wydana drukiem w zmienionej wersji pod tytułem Konstytucja dla Europy i znajduje się w Bibliotece Narodowej.

Reprint na zamówienie Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wykonał Zakład – Wydawnictwo Biblioteki Narodowej.

Zeskanowane strony zostały opracowane tak, aby można było dostosować je do kolorystyki oryginału. Następnie wydrukowano je na ozdobnym papierze. Tak przygotowane karty trafiły do Zakładu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, gdzie zostały zszycie i specjalnie postarzone. Na koniec introligatornia specjalistyczna Biblioteki Narodowej wykonała obwolutę z półskórki oraz ochronnego pudła płóciennego wyściełanego welurem.

WOJCIECH JASTRZĘBOWSKI, KONSTYTUCJA DLA EUROPY (FRAGMENTY) MOTTO: PAX DATA IN HAS LEGES („POKÓJ DANY JEST W PRAWACH”) [WOLNE CHWILE ŻOŁNIERZA POLSKIEGO – FRAGMENT]

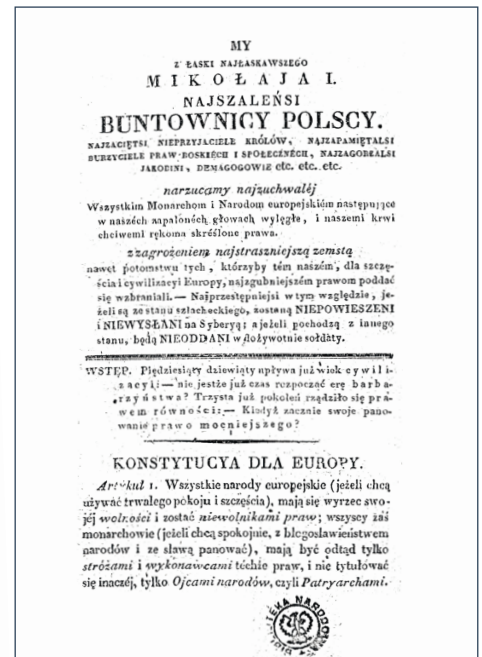
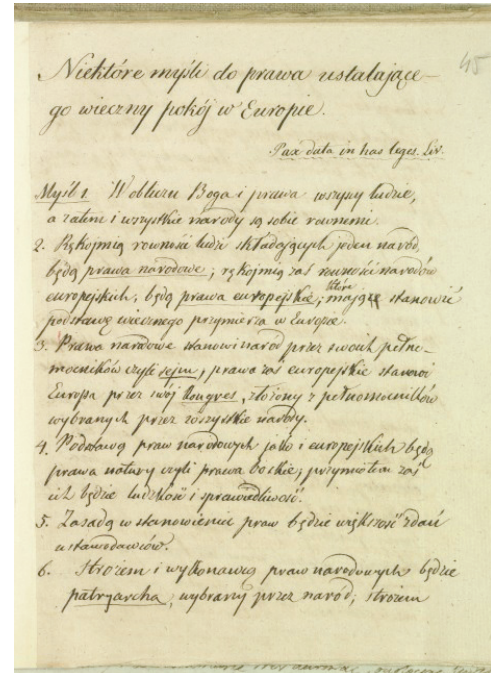
[...] ZDOBĄDZMY SIĘ NA TEN HEROIZM, NA KTÓRY SIĘ 300 POKOLEŃ ZDOBYĆ NIE MOGŁY, ZAPRAGNIJMY I TEJ NOWOŚCI, KIEDY SIĘ ZA INNYMI TAK SKWAPLIWIE UPĘDZAMY. [...] MONARCHOWIE I NARODY EUROPY!

POROZUMIEJCIE SIĘ Z SOBĄ, JEŻELI SŁOWO Z ROZUMU MA U WAS JAKIE ZNACZENIE, WYPĘDZIE SPOMIĘDZY SIEBIE BARBARZYŃSTWO, ZANIECHAJCIE WZAJEMNYCH, A BEZSKUTECZNYCH MORDÓW, UZNAJCIE PRZYNAJMNIEJ TĘ PRAWDĘ ZA NIĘWĄTPLIWA, ŻE IM SILNIEJ RĘKĄ W RĘKĘ UDERZAMY, TYM WIĘKSZY W OBYDWOCH BÓL CZUJEMY.

[...] [PROJEKT KONSTYTUCJI DLA EUROPY – FRAGMENT] [...] MYŚL

1. W OBLICZU BOGA I PRAWA WSZYSCY LUDZIE, A ZATEM I WSZYSTKIE NARODY SĄ SOBIE RÓWNYMI.
2. RĘKOJMIĄ RÓWNOŚCI LUDZI, SKŁADAJĄCYCH JEDEN NARÓD, BĘDĄ PRAWA NARODOWE, RĘKOJMIĄ ZAŚ RÓWNOŚCI NARODÓW EUROPEJSKICH BĘDĄ PRAWA EUROPEJSKIE, KTÓRE MAJĄ STANOWIĆ PODSTAWĘ WIECZNEGO PRZYMIERZA W EUROPIE. [...] 29. RÓŻNICA RELIGII I URODZENIA NIE BĘDZIE POCIĄGAŁA ZA SOBĄ RÓŻNICY PRAW; KAŻDY ZATEM CZŁOWIEK, JAKIEGO BĄDŹ WYZNANIA I STANU BĘDZIE DOZNAWAŁ RÓWNEJ OPIEKI PRAW NARODOWYCH I EUROPEJSKICH I RÓWNE MIEĆ BĘDZIE PRAWO DO WSZELKICH DOSTOJEŃSTW.
31. CELEM EDUKACJI NARODÓW POŁĄCZONYCH WIECZNYM PRZYMIERZEM, BĘDZIE DOSKONALENIE CZŁOWIEKA, CZYLI SPOSOBIENIE GO NA UŻYTECZNEGO CZŁONKA SPOŁECZEŃSTWA, UTWIERDZANIE W NIM WŁADZY ROZUMU NAD NAMIĘTNOŚCIAMI, UPOWSZECHNIANIE ZNAJOMOŚCI PRAWA, WPAJANIE RELIGIJNEGO DLA NIEGO USZANOWANIA, NA OSTATEK ZASZCZEPIANIE RODZINNEJ MIŁOŚCI MIĘDZY NARODAMI NALEŻĄCYMI DO PRZYMIERZA WIECZNEGO. WSPOMNIENIA HISTORYCZNE ZDOLNE OBUDZAĆ PRZECIWNIE UCZUCIA WZAJEMNEJ MIŁOŚCI NARODÓW PRZEDSTAWIANE BĘDĄ MŁODZIEŻY JAKO ZABYTEKI BARBARZYŃSTWA.
33. WSZELKA BRONŃ WOJENNA CZYLI PRZEZNACZONA DO ROZLEWU KRWI, ZNAJDUJĄCA SIĘ NA ZIEMI EUROPEJSKIEJ, STAJE SIĘ WŁASNOŚCIĄ CAŁEJ EUROPY. CZĘŚĆ JEJ ZŁOŻONA ZOSTANIE W MIEJSZACH WSKAZANYCH PRZEZ KONGRES EUROPEJSKI DLA UŻYCIA JEJ W RAZIE POTRZEBY DO OBRONIEŃ PRAW I BEZPIECZEŃSTWA EUROPY. DRUGA ZAŚ CZĘŚĆ, ZBYTECZNA, ZGROMADZI SIĘ W ŚRODKOWY PUNKT TEJ CZĘŚCI ŚWIATA, GDZIE OBRÓCONĄ ZOSTANIE NA WYSTAWIENIE ŚWIĄTYNI BOGU OPIEKUNOWI PRAW I POKOJU.
76. WSPOMNIENIA HISTORYCZNE O SŁAWIE NABYTEJ ORĘŻEM ZOSTANĄ PUSZCZONE W WIECZNĄ NIEPAMIĘĆ ALBO POWTARZANE TYLKO BĘDĄ JAKO OHYDNE PAMIĄTKI Z UPEŁNIONYCH PIĘĆDZIESIĘCIU DZIEWIĘCIU WIEKÓW BARBARZYŃSTWA. SŁAWA MOGĄCA SIĘ NABYĆ ORĘŻEM, PO ZAWARCIU WIECZNEGO PRZYMIERZA W EUROPIE, NIE BĘDZIE SIĘ NAZYWAŁA SŁAWĄ Z ORĘŻA, TYLKO SŁAWĄ Z OBRONY PRAW I POKOJU. DOBYCIE ORĘŻA W INNYM CELU, A NIE W OBRONIE PRAW I BEZPIECZEŃSTWA EUROPY, BĘDZIE POCIĄGAŁO ZA SOBĄ WIECZNĄ HAŃBĘ I PRZEKLEŃSTWO PRZYSZŁYCH POKOLEŃ, NADTO KARANE BYĆ MA NAJSUROWIEJ PODŁUG PRAW EUROPEJSKICH. GODŁO CZYLI HERBY NARODÓW NIE BĘDĄ ODTĄD NOSIŁY ŻADNYCH ZNAKÓW PRZYPOMINAJĄCYCH OKRUTNY KRWIOLEWNY SYSTEM WIEKÓW BARBARZYŃSKICH. MIECZE, WŁÓCZNIE I SAMI POSTACI DRAPIEŻNYCH ZWIERZĄT, JAKO TO: LWÓW, ORŁÓW ITP. PRZENIESIONE ZOSTANĄ NA POSTACIE INNYCH ISTOT LUB RZECZY ZDOLNYCH OBUDZAĆ ŁAGODNE UCZUCIA, LUB PRZYPOMINAĆ SZCZEGÓLNY JAKI CHARAKTER NARODU, KTÓRY TAKOWY ZNAK ZA GODŁO SVOJE OBIERA.
77. ŻADEN WYSTĘPEK OD EPOKI ZAWARCIA WIECZNEGO POKOJU W EUROPIE (MAJĄCY NA CELU ZATAMOWANIE ROZLEWU KRWI LUDZKIEJ) NIE BĘDZIE KARANY ŚMIERCIĄ. ROZMYŚLNE ZABÓJSTWO I KAŻDE CIĘŻKIE POGWAŁCENIE PRAW OSOBIŚCIE, LUB PRZEZ KOGO INNEGO DOKONANE, POCIĄGAĆ BĘDZIE ZA SOBĄ NA LAT PIĘĆDZIESIĄT UTRATĘ OPIEKI PRAW NARODOWYCH I EUROPEJSKICH. SPOD TEGO PRAWA NIKT, NAWET PATRIARCHA I CZŁONEK KONGRESU EUROPEJSKIEGO NIE MOŻE BYĆ WYJĘTYM. WIĘZIENIA, W KTÓRYCH PRZEMIESZKIVAĆ MAJĄ ZBRODNIARZE POZBAWIENI OPIEKI PRAW, UWAŻANE BĘDĄ NIE TAK ZA KARĘ, JAK RACZEJ ZA SCHRONIEŃ PRZED NIEBEZPIECZEŃSTWEM, JAKIE POCIĄGA ZA SOBĄ UTRATA PRAW.

PISAŁEM W WARSZAWIE DNIA 30 KWIEŃNIA 1831 ROKU.

Źródło: www.prezydent.pl

Zdjęcia: www.prezydent.pl

Tradycyjne święcenia pokarmów w Dąbrowie Chotomowskiej na Krajowej Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego

Tomasz Michałowski

Święcenie pokarmów jest obrzędem powtarzającym rokrocznie w Wielką Sobotę Wielkanocną. Najstarsi mieszkańcy potwierdzają trwanie tradycji na terenie Dąbrowy Chotomowskiej, co najmniej od czasów przed II wojną światową. Obyczaj jest elementem lokalnej tożsamości kulturowej mieszkańców, a poparcie dla wpisu obyczaju na listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego wyraziły 43 osoby.

Według etnografki dr Barbary Ogrodowskiej święcenie pokarmów jest obyczajem mającym etapy historycznego rozwoju. Początkowo ksiądz odwiedzał wszystkich gospodarzy i święcił pokarmy w ich domach. W późniejszych latach mieszkańcy wsi nieśli pokarmy w określone miejsce, np. do domu jednego z gospodarzy, dworu lub na plac pod krzyżem, gdzie odbywało się święcenie. Ten właśnie etap rozwoju obyczaju przetrwał w Dąbrowie Chotomowskiej do dziś. Najstarsi mieszkańcy wsi datują powstanie obyczaju na przełom XIX i XX wieku, kiedy to wieś zasiedlała jeszcze ludność polska nabywająca ziemi od osadników niemieckich (oładrów).

Od 1981 opiekunką obyczaju jest Grażyna Derlacz, żona Czesława Derlacza, należącego do jednej z pierwszych rodzin osiadłych w Dąbrowie Chotomowskiej. Znaczna część mieszkańców wsi jest powiązana rodzinnie w wyniku wzajemnych małżeństw w kolejnych pokoleniach. Stąd wynika naturalna integracja dawnych mieszkańców, szczególnie w zakresie obyczajowym. Poprzednie święcenia odbywały się u Aleksandry Wilczyńskiej. Pani Aleksandra będąc już ciężko chorą (zmarła w 1982 roku), przekazała obyczaj Grażynie Derlacz.

Opiekunka obyczaju uzgadnia z proboszczem parafii uzgadnia godzinę święcenia. Następnie zawiadamia mieszkańców poprzez ogłoszenia na tablicach we wsi. W Wielką Sobotę mieszkańcy Dąbrowy Chotomowskiej przychodzą do domu Pani Grażyny Derlacz, przynosząc w koszykach święconkę. Do tego domu o określonej porze przybywa ksiądz i święci pokarmy w obecności mieszkańców. Po ceremonii najczęściej trwają jeszcze sąsiedzkie rozmowy, dzieci prezentują swoje umiejętności - jest to dobra okazja do sąsiedzkiego spotkania.

Obyczaj jest jednym z elementów integracji mieszkańców wsi, którzy są w zdecydowanej liczbie chrześcijanami obrządku rzymskokatolickiego. Ważną rolą obyczaju jest wzmocnienie lokalnej tożsamości mieszkańców poprzez świadomość zachowania się rzadkiego obyczaju wyróżniającego się na tle otaczającego środowiska społecznego. Podczas spotkania, poza ceremonią sakralną często ma miejsce rozmowa o życiu codziennym, często w formie żartów. Święcenie odbywa się z udziałem dzieci, integruje, a sama tradycja staje się bliższa kolejnym pokoleniom. Zainteresowanie dzieci obyczajem wyraża się ich niecierpliwym oczekiwaniem, a następnie aktywnym udziałem w ceremonii.

fol. archiwalne

Tradycje i przekazy ustne między innymi bajki, przysłowia, pieśni, oracje, opowieści wspomnieniowe i wierzeniowe, historie, przemowy, lamenty pogrzebowe, zawołania pasterskie i handlowe, w tym język jako nośnik niematerialnego dziedzictwa kulturowego;

sztuki widowiskowe i tradycje muzyczne w tym tradycje muzyczne wokalne, instrumentalne i taneczne, widowiska religijne, karnawałowe i doroczne;

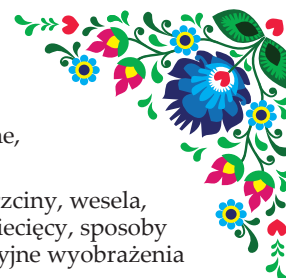
praktyki społeczno-kulturowe takie jak zwyczaje, rytuały i obrzędy doroczne, sytuacyjne i rodzinne, chrzciny, wesela, pogrzeby, ceremonie lokalne i środowiskowe, zwyczaje odpustowe i pielgrzymki, gry i zabawy, folklor dziecięcy, sposoby świętowania, praktyki służące nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich, sposoby składania życzeń, tradycyjne wyobrażenia o wszechświecie na przykład meteorologia ludowa;

wiedza i praktyki dotyczące przyrody i wszechświata; tradycyjne sposoby leczenia;

zamawiania miłosne i medyczne, a także **wiedza i umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym...**

Wszystko to i wiele innych, niewymienionych tu zjawisk w całym ich bogactwie i różnorodności określamy jednym terminem

– **niematerialne dziedzictwo kulturowe.**

Tomasz Michałowski

od 16 lat mieszkaniec Dąbrowy Chotomowskiej, regionalista, wiceprezes koła PTTK w oddziale Mazowsze do którego należy od 1968 roku.

W 2018 roku otrzymał pamiątkową odznakę z okazji 50 lat działalności.

Od samego początku aktywnie wspiera towarzystwo zarówno merytorycznie, jak i organizacyjnie.

Niestrudzenie aktywny turystycznie, organizuje cykliczne imprezy kolarskie, piesze wycieczki po Lasach Chotomowskich.

SP: Skąd wziął się pomysł, aby obrządek Świecienia Wielkanocnego wpisać na listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego?

Kiedy 16 lat temu przed Wielkanocą dowiedziałem się, że ze świeconką chodzi się do domu sołtysa na drugą stronę ulicy byłem nieco zaskoczony.

Wydało mi się to bardzo oryginalnym zwyczajem, z jakim nie spotkałem się dotychczas. Niestety zanikają nasze tradycyjne obyczaje jak np. chodzenie kołędników czy polewanie domów. Pojawia się pytanie, czy przetrwa nasz zwyczaj świecienia, który ze względów pandemicznych nie odbył się drugi rok z rzędu.

SP: Jak przebiega samo święcenie, czy Dąbrowa Chotomowska dysponuje dokumentacją na ten temat?

Zwyczaj ten przekazywany jest z pokolenia na pokolenie. Starsi mieszkańcy pamiętają go z dzieciństwa, a teraz pokazują młodszym mieszkańcom gminy, kontynuując tym samym gminną tradycję. Jest to również doskonała okazja do rodzinnych i sąsiedzkich spotkań.

SP: Jak długo trwała procedura samego wpisu?

Od momentu pozyskania informacji, trwało to około pół roku. Wiosną rozpoczęliśmy prace, wniosek był uzupełniany na etapie formalnym i dopiero później trafił do Ministerstwa Kultury.

Rozmawiała Sylwia Piwowar

SOS AUTYZM

Rozmowa z Agnieszką Liśkiewicz Panią Sołtys Suchocina, nauczycielem wspomagającym, inicjatorką Niebieskiego Biegu w Chotomowie.

SP: Dlaczego Niebieski Bieg, jaka jest geneza przedsięwzięcia?

W szkole odbywają się apele, przedstawienia, obchody różnych uroczystości. Uderzyło mnie, że w kalendarzu organizowanych w szkole świąt nie ma 2 kwietnia - Międzynarodowego Dnia Świadomości Autyzmu. A przecież temat autyzmu jest bardzo aktualny. Dlatego po konsultacjach z dyrekcją szkoły wraz Mariolą Mańkowską-Zbysińską zajęliśmy się organizacją Niebieskiego Biegu. Moje szkolne doświadczenia wskazują na to, że świadomość autyzmu zarówno wśród uczniów, jak i niestety kadry pedagogicznej jest niezadowalająca. Cierpią dzieci, którym brak wsparcia, akceptacji. Edukujemy uczniów, przekazujemy często nietłumione zagadnienia. Właśnie temat niepełnosprawności pozostaje jednym z tych bardziej trudnych. Nauczyciel poszukuje form przekazu, takich które w najlepszy sposób dotrą do odbiorcy. Zazwyczaj nauczyciele koncentrują się na atrakcyjnej prezentacji, ale w jaki sposób dotrzeć do najmłodszego odbiorcy? Chodzi o to, aby oddać temat globalnie, zaangażować najmłodszych, jak i całe rodziny. Mam wrażenie, że nam to się udało. Bieganie jest aktywnością, w którą włączają się zarówno młodszy, jak i starsi. Natomiast w elektroniczną formę, w przekaz internetowy, włączyły się całe rodziny. O to właśnie chodziło! Filmy które otrzymaliśmy pokazują, że temat autyzmu przestaje być tematem tabu.

SP: Jak duże jest zainteresowanie III Niebieskim Biegiem?

W tym roku, swoje aktywności przesłało do nas ponad 40 uczestników, prawdopodobnie filmów będzie nieco więcej, bo jesteśmy w trakcie wyjaśnień proceduralnych. Mając na uwadze fakt, że w II Niebieskim Biegu udział wzięło ponad 320 osób, wydaje się, że to 40 to niewielka liczba. Faktem jednak jest, że w czasie pandemii wciąż rozmawiamy o autyzmie. Cieszymy się, że budujemy tę świadomość. Pandemia zupełnie pokrzyżowała nam szyki. W zeszłym roku Niebieski Bieg nie odbył się wcale. W tym roku zdecydowaliśmy się na nietypową formę polegającą na nagraniu filmu, przesłaniu zdjęcia z wybraną aktywnością fizyczną.

SP: Dlaczego tak ważne jest podnoszenie świadomości autyzmu?

Jest ważne, ponieważ autyści są wśród nas! Statystyki mówią, że skala występowania autyzmu to 1:68. Wygląda na to, że skala osób dotkniętych autyzmem lub zaburzeniami ze spektrum autyzmu jest naprawdę duża. Biorąc pod uwagę fakt, że statystyki oparto wyłącznie na osobach zdiagnozowanych, wiemy o tym, że wiele osób zostaje niezdiagnozowanych, zatem te dane mogą być jeszcze inne.

SP: Cóż to właściwie znaczy, podnosić świadomość autyzmu?

W Internecie znajdujemy sporo informacji ale często nieuporządkowanych i nie zawsze rzetelnych. Trudność polega na podsumowaniu tej wiedzy i właściwym przekazie. Dlatego misją całej tej akcji jest podnoszenie świadomości i akceptacji społecznej.

SP: Jakie macie plany na przyszłość?

Chcemy, aby w przyszłym roku pobiegł z nami cały powiat, a w kolejnych latach cała Polska. Chcemy mówić o autyzmie, wspierać dzieci, całe rodziny, nauczycieli.

Rozmawiała Sylwia Piwowar

TRIADA ZABURZEŃ W AUTYZMIE

1. FUNKCJONOWANIE SPOŁECZNE

Problemy z nawiązywaniem i podtrzymywaniem kontaktów społecznych są jednymi z kluczowych trudności w autyzmie. Osoby z autyzmem mogą unikać kontaktu wzrokowego z innymi, także z rodzicami. Niektórzy z nich nie lubią być przytulani czy dotykani, choć wiele dzieci bardzo lubi baraszki i mocne dociskanie. Ludzie z autyzmem mogą nadmiernie koncentrować się na przedmiotach, nie zwracając uwagi na inne osoby. Wysoko funkcjonujące osoby z autyzmem, czy z zespołem Aspergera bardzo często chcą nawiązywać kontakty z innymi ludźmi, ale ze względu na problemy z rozumieniem zasad społecznych często są odbierane jako dziwaczne.

2. KOMUNIKACJA

U dzieci z autyzmem rozwój mowy z reguły następuje z opóźnieniem, spora grupa dzieci w ogóle nie rozwija umiejętności posługiwania się mową. Co ważniejsze, dzieci z autyzmem nie próbują zastępować braku mowy poprzez używanie gestów, wskazywanie palcem, mimikę, przyniesienie przedmiotów lub wskazywanie obrazków w książeczkach itp. Niektóre osoby mówią, ale nie rozumieją w pełni znaczenia wypowiedzianych słów i mają trudności w prowadzeniu rozmowy. Mogą mówić śpiewnie lub bardzo mechanicznie. Zdarza się, że powtarzają pojedyncze słowa lub całe zdania usłyszane przed chwilą lub np. w telewizji. Mają też problemy w reagowaniu na głos, uśmiech i ekspresję emocji innych ludzi oraz z precyzyjnym rozumieniem kierowanych do nich wypowiedzi.

3. ZACHOWANIE

Osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu inaczej niż my odbierają dźwięki, światło, obrazy, inaczej odczuwają dotyk, zapach, smak czy ból. Mogą być np. rozdrażnione, zaniepokojone lub przeciwnie – zafascynowane określonymi bodźcami, odbłyśkami światła albo dźwiękiem szkolnego dzwonka. Z problemów z przetwarzaniem bodźców sensorycznych biorą się specyficzne zainteresowania osób z autyzmem określonymi przedmiotami lub ich częściami. Problemy sensoryczne mogą powodować także, że osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu będą unikać przebywania w grupie ludzi, zakrywać uszy, odmawiać zakładania niektórych ubrań, jedzenia określonych potraw itp. Świat wokół nich może się im jawić jako chaotyczny, splątany. Wiele dzieci z autyzmem bawi się w specyficzny, powtarzalny i schematyczny sposób. Charakterystyczne dla tej grupy osób jest też wielokrotne wykonywanie tej samej czynności i specyficzne zainteresowanie niektórymi cechami przedmiotów (np. ich powierzchnią, kolorem, fakturą) lub wykorzystywanie ich w dziwny sposób, np. kręcenie nimi, ostukiwanie, oglądanie krawędzi. Osoby wysoko funkcjonujące mogą przejawiać zainteresowania określonymi tematami, do których często wracają, najczęściej nie biorąc pod uwagę, czy rozmówca jest zainteresowany tym tematem. Mogą godzinami mówić o tematach takich jak, dinozaurów, wydarzeń historycznych czy tras autobusów.

Wskazówki przydatne w kontaktach z osobami z autyzmem.

**Pamiętaj o odmiennej percepcji i szanuj ją.
Uważaj na nadmiar bodźców.**

- Dla osoby z autyzmem każde nowe wydarzenie, spotkanie nowej osoby może być powodem silnego niepokoju – dawaj czas na oswojenie się w nowej sytuacji. Bądź czytelny w swojej mimice i okazywaniu emocji, nazywaj co czujesz w danej sytuacji.
- Mów prostym, zrozumiałym językiem, unikaj metafor, słów i zwrotów mogących mieć podwójne znaczenie. Jeśli masz kontakt z osobą niemówiącą albo mówiącą słabo – nie bój się używać alternatywnych sposobów komunikowania się, stosuj obrazki, zdjęcia czy piktogramy jako wsparcie twoich słów. Ucz niemówiące lub słabo mówiące osoby z autyzmem używać obrazków i innych sposobów do komunikowania się.
- Osoby z autyzmem mają problemy z rozumieniem otaczających je rzeczywistości – staraj się zapowiadać co się ma wydarzyć, stosuj plany, zapisuj kolejność zdarzeń.

Objawy autyzmu mogą być bardzo zróżnicowane, o różnym stopniu nasilenia i mogą towarzyszyć innym zaburzeniom. W zależności od prezentowanych cech osoby nimi dotknięte mogą otrzymać różną diagnozę, np. autyzm dziecięcy, zespół Aspergera, autyzm atypowy, całościowe zaburzenia rozwojowe. Wszystkie te zaburzenia wchodzą w skład spektrum autyzmu.

Zwróć uwagę, zaobserwuj!

Wrócił sport na świeżym powietrzu!

OSiR
JABŁONNA
ZMIENIAMY SIĘ DLA WAS!

Od poniedziałku (19 kwietnia) grupy nie większe niż 25 osób mogą korzystać z obiektów sportowych na świeżym powietrzu. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jabłonce zaprasza wszystkich amatorów sportu do outdoorowej aktywności.

Zgodnie z najnowszymi wytycznymi, po przerwie wróciła możliwość uprawiania sportu w obiektach na świeżym powietrzu (do 25 osób) i uczestnictwa dzieci i młodzieży we współzawodnictwie sportowym prowadzonym przez odpowiedni polski związek sportowy. Już wkrótce spodziewamy się kolejnych kroków w luzowaniu obowiązujących obostrzeń.

OSiR Jabłonna zaprasza mieszkańców na otwarte boiska w Jabłonce (kompleks ORLIK), w Chotomowie przy ul. Konopnickiej (boisko do siatkówki) oraz na PUMPTRUCK w Skierdach. Podczas przerwy w funkcjonowaniu obiektów, OSiR przeprowadził szereg prac konserwacyjnych i porządkowych, by jeszcze lepiej służyły aktywnym mieszkańcom gminy. Prace prowadziliśmy i będziemy kontynuować na pływalni w Jabłonce, boisku ORLIK, pumtracku w Skierdach oraz na placach zabaw i terenach rekreacyjnych.

Biegacze w każdym wieku z pewnością zainteresuje powrót oferty przygotowanej wspólnie przez Centrum Sportów BeFit w Skierdach i OSiR Jabłonna.

Po przerwie wracają treningi biegowe, które odbywają się we wtorki i w czwartki w Skierdach:
17:00 - zajęcia dla dzieci,
18:00 - zajęcia dla młodzieży i dorosłych.

Biorąc udział w zajęciach, nie zapominajmy o zachowaniu aktualnie obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

Ośrodek Sportu i Rekreacji zaprasza Państwa również do korzystania z oferty zajęć online na profilu www.facebook.com/osirjablonna:

- w poniedziałki 20:00 - zumba z Oktavianem Zagórskim
(link do zajęć aktywny jest przez 24 godziny)
- we wtorki i w czwartki 20:30- Joga dla początkujących- zajęcia na żywo prowadzi mieszkanka naszej gminy Nikola Klaudia Chmiel.

Zachęcamy do śledzenia profilu Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jabłonce na www.facebook.com.

Jeśli macie Państwo pomysły na ciekawe zajęcia sportowe, których nie ma w naszej ofercie prosimy o kontakt mailowy z biurem OSiR w Jabłonce:
biuro@osirjablonna.pl

Jabłonowska Jelonka pierwszą trasą w Sixt Puchar Mazowsza MTB XCO 2021

Pierwszy z sześciu wyścigów SIXT Pucharu Mazowsza MTB XCO 2021 miał miejsce 24 kwietnia, na trasie MTB Jelonka w Jabłonie. Rywalizacja odbyła się pod Honorowym Patronatem Wójta Gminy Jabłonna Jarosława Chodorskiego oraz przy współpracy OSiR Jabłonna.

Wyścig zgromadził około 500 uczestników, którzy stawili się z całej Polski, reprezentując różne kluby. Organizatorem Pucharu Mazowsza MTB jest Warszawski Klub Kolarski, a zawody po raz drugi odbyły się na terenie naszej gminy.

Wśród zawodników nie zabrakło mieszkańców gminy Jabłonna. Klaudia Czaob, która i tym razem w swojej grupie wywalczyła 1 miejsce oraz Karol Ostaszewski są zawodnikami Warszawskiego Klubu Kolarskiego.

Rywalizacja odbyła się w 10 kategoriach męskich oraz 8 żeńskich. Długość pętli to 3100 metrów, a ich ilość do przejechania została uzależniona od kategorii.

12 czerwca, w trzecim wyścigu MTB Pucharu Mazowsza zawodnicy pojadą trasą, która zlokalizowana jest również na terenie Nadleśnictwa Jabłonna - Bukowiec XC.

Organizacja zawodów na terenie gminy Jabłonna to efekt zaangażowania oraz współpracy mieszkańców, radnych Artura Szymkowskiego i Wojciecha Nowosińskiego, władz Gminy Jabłonna oraz Nadleśnictwa Jabłonna.

Jabłonna się wspina!

Jabłonna stała się ważnym miejscem na mapie wspinaczkowej w Polsce.

Centrum Wspinaczkowe 7 LEVEL to jeden z najnowocześniejszych i największych obiektów tego typu w Polsce.

Budynek, zaprojektowany specjalnie pod wspinaczkę, wyposażony został w nowoczesne systemy do grzania i klimatyzowania, a ściana wspinaczkowa została podzielona na kilka stref. W 7LEVEL każdy znajdzie coś dla siebie, zarówno początkujący, jak i bardzo doświadczony wspinacz. Przygotowano także specjalne atrakcje dla dzieci (od 3 roku życia).

Centrum oferuje ponad 150 dróg o różnej trudności 4-8b, które ułożone zostały w różnych formacjach: kanty, zacięcia, połówg oraz przewieszania. Posiada także jedną z największych połąci dachowych w naszym kraju oraz możliwość skorzystania z certyfikowanej ściany do „speed junior”.

Do dyspozycji wspinaczy oddano strefę rozgrzewkową obejmującą m.in.: klatkę crossfit, drabinki, kółka gimnastyczne, trx, poręcze do dipów, taśmy, kettle, ciężarki oraz chwytotablice,

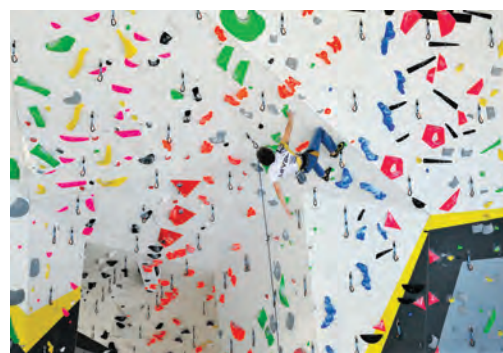
Po wysiłku, można udać się na zasłużony odpoczynek w strefie relaksu, posiadającej punkt widokowy na specjalnej antresoli lub w kawiarni.

12 m
wysokości

1000 m2 panelu
wspinaczkowego

najdłuższa droga
21 m

Młodzi tenisiści w Chotomowie

W Chotomowie, 24 kwietnia 2021 r. w hali sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jabłonie odbyły się Indywidualne Mistrzostwa Województwa Młodzików i Juniorów w tenisie stołowym.

Gminę Jabłonnę reprezentowali tenisiści z LKS Lotos Jabłonna.

W zawodach, zorganizowanych przez Mazowiecki Związek Tenisa Stołowego, udział wzięli młodzi, utalentowani zawodnicy z całego Mazowsza.

Spotkanie z laureatkami konkursu

Wójt Gminy Jabłonna Jarosław Chodorski spotkał się z Amelią Greese Łyko oraz Rozalią Stachurą, laureatkami konkursu na Gminną Kartkę Wielkanocną. Dziewczynki, będące pod opieką swoich mam, odebrały od Wójty dyplomy i nagrody.

8-letnia Amelia, autorka zwycięskiej pracy w najmłodszej kategorii wiekowej, jest uczennicą Szkoły Podstawowej nr 2 w Chotomowie. Jej nieco starsza koleżanka, 11-letnia Rozalia Stachura, uczęszcza do Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie.

Obie dziewczynki są bardzo uzdolnione artystycznie. Pasją Rozalki jest malowanie i rysowanie z wykorzystaniem różnych technik, a w szczególności farb akrylowych, czyli narzędzia użytego do wykonania zwycięskiej pracy. Z kolei Amelia, obok niewątpliwego talentu plastycznego, jest także bardzo uzdolniona muzycznie, o czym dużo opowiadała, wspólnie z mamą, podczas spotkania.

Wójt pogratulował dziewczynkom zwycięstwa i zapewnił, że kartki do stworzenia, których w tym roku zostały użyte ich prace, zostały rozesłane z życzeniami świątecznymi jako „Gminne Kartki Wielkanocne”.

Tegoroczny Konkurs na Gminną Kartkę Wielkanocną cieszył się niemałym zainteresowaniem. Do organizatorów wpłynęło aż 88 projektów plastycznych. Po długich i trudnych obradach, w wyniku wnikliwej oceny, ostatecznie komisja wyłoniła dwie wspomniane laureatki i wyróżniła 15 projektów.

Niestety, ze względów epidemicznych, konieczna była rezygnacja ze spotkań z pozostałymi wyróżnionymi w konkursie młodymi artystami. Jednak dyplomy i upominki, podobnie jak podziękowania za udział dla wszystkich uczestników konkursu, zostały dostarczone do placówek edukacyjnych, w których uczą się dzieci.

Gminna Biblioteka Publiczna
im. ks. Jana Twardowskiego
w Jabłonie zaprasza

W ramach Tygodnia Bibliotek
na Koncert **Danuty Stankiewicz**
"Groszki i róże. I nie tylko"
9 maja 2021 r. (niedziela) godz. 17.00

Miejsce:
Sala balowa Pałacu w Jabłonie,
ul. Modlińska 105
(liczba miejsc ograniczona)

www.biblioteka-jablonna.eu

„Groszki i Róże. I nie tylko”

W ramach obchodów Tygodnia Bibliotek 2021
Gminna Biblioteka Publiczna w Jabłonie
serdecznie zaprasza na koncert

Danuty Stankiewicz
poświęcony Ewie Demarczyk

9 maja godz.: 17:00

Liczba miejsc ograniczona.

Rezerwacje: 22 782 48 91, bibjab@wp.pl

„Ziemia, jak o nią dbać i jak jej nie zaśmiecać”

Prezentujemy galerię prac młodych
Mieszkańców.

Jeszcze w styczniu, w czasie trwania ferii zimowych, specyficznych w tym roku ze względu na trwającą pandemię w zrodził się pomysł, aby najmłodszym mieszkańcom w ciekawy sposób wypełnić nadmiar wolnego czasu. Dzieci w Dąbrowie Chotomowskiej dostały więc wielkie bloki, które zorganizował radny Artur Szymkowski i temat zadany przez Sołtysa Radomira Czaunderę: Ziemia, jak o nią dbać i jak jej nie zaśmiecać.

Szczepimy się

Wraz z wprowadzeniem Narodowego Programu Szczepień przeciw Covid-19 pojawiła się nadzieja na powrót do normalnego, przed pandemicznego życia.

W akcję szczepień, jako pierwsze w gminie, pręźnie włączyły się Gminne Ośrodki Zdrowia w Jabłonce i Chotomowie. Do tej pory, zaszczepiło się w nich 626 osób (pełne szczepienie). Łącznie w obu ośrodkach wykonano 1741 szczepień. Personel dba o to, aby żadna dawka szczepionki nie została zmarnowana, w tym celu w przychodniach znajduje się lista osób chętnych do zaszczepienia, gotowych dotrzeć do przychodni w krótkim czasie. Dzięki zaangażowaniu pracowników, dostępne preparaty Astra Zeneca, Pfizer i Johnson&Johnson, podawane są nie tylko w tygodniu, ale również w sobotę i niedzielę, tak by w możliwie krótkim terminie zaszczepić jak najwięcej osób, wykorzystując każdą dostępną dawkę szczepionki.

Aby się zaszczepić należy zapisać się w przychodni, poprzez infolinię Ministerstwa Zdrowia lub Internetowe Konto Pacjenta. W dniu przyjęcia szczepionki, należy zgłosić się w rejestracji, wypełnić krótką ankietę i przejść badanie lekarskie. Po szczepieniu, pacjenci proszeni są o pozostanie 15 minut w przychodni.

Umów się na szczepienie!

Telefonicznie:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Jabłonce, ul. Parkowa 21, tel.: 22 782 43 35
jablonna@zozjablonna.pl
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Chotomowie, ul. Partyzantów 10A, tel.: 22 772 62 95
chotomow@zozjablonna.pl
- Centrum Medyczne DP MED, ul. Modlińska 49, 05-110 Jablonna, tel.: 22 29 29 800
recepja@dpmed.pl
- Infolinia Ministerstwa Zdrowia tel.: 989
- SMS o treści SzczepimySie na numer 880 333 333

Internetowo – przez Internetowe Konto Pacjenta IKP <https://www.gov.pl/web/szczepimysie>

Osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami mogą liczyć na pomoc w przyjęciu szczepionki - dla nich przewidziano możliwość otrzymania szczepionki w domu lub bezpłatnego dowiezienia do ośrodka zdrowia.

#SZCZEPIMYSIE

TRANSPORT NA SZCZEPIENIE

WWW.GOV.PL/SZCZEPIMYSIE

Spis mieszkańców

Od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. na terenie całej Polski realizowany jest Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021).

Obowiązek spisowy dotyczy każdej osoby mieszkającej w naszej Gminie.

Podstawową i obowiązkową metodą spisową jest samospis internetowy poprzez aplikację dostępną na stronie <https://spis.gov.pl/>. W ten sposób możemy wypełnić obowiązek spisowy w domu w dogodnym dla siebie terminie.

Osoby, które nie mają komputera lub Internetu, mogą zgłosić się do Urzędu Gminy Jablonna, gdzie czeka specjalnie przygotowane stanowisko z komputerem i przeszkolony pracownik naszego Urzędu.

Drugą wygodną i bezpieczną opcją jest spis przez telefon. Wystarczy zadzwonić na infolinię spisową pod numer 22 279 99 99.

Infolinia działa od poniedziałku do piątku od 8:00 do 18:00.

Rachmistrzowie włączają się do prac spisowych 4 maja 2021 roku i w pierwszej kolejności, ze względu na sytuację epidemiczną, będą się kontaktować z niespisanymi osobami telefonicznie.

W razie pytań lub wątpliwości dotyczących NSP 2021 należy kontaktować się z Gminnym Biurem Spisowym

tel. 792 264 738; email: gbs@jablonna.pl

Więcej informacji znajdą Państwo na stronie <https://spis.gov.pl/>.

Spis Powszechny to:

Obowiązkowe badanie realizowane raz na 10 lat przez Główny Urząd Statystyczny

Ustawowa gwarancja ochrony Twoich danych

Nowoczesna i bezpieczna formuła spisu on-line

Pamiętaj, że udział w spisie to Twój obowiązek wynikający z ustawy

o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Wielkie Sprzątanie - piękny prezent dla naszej planety

Z okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi, w dniach 24-25 kwietnia 2021 roku przeprowadzona została akcja Wielkiego Sprzątania.

W społeczeństwie zauważalna jest coraz większa świadomość wpływu ludzkich działań na środowisko. Coraz więcej ludzi całkowicie rezygnuje z opakowań plastikowych, dla wielu normą stała się segregacja odpadów. Nie dotyczy to jednak wszystkich. Stan naszych poboczy, terenów rekreacyjnych i okolicznych lasów pokazuje, że nadal istnieje konieczność organizacji takich akcji.

Wprawdzie obostrzenia z powodu pandemii nie pozwoliły na zorganizowane, wspólne zbieranie śmieci, do jakich byliśmy przyzwyczajeni w ubiegłych latach, ale nie przeszkodziło to mieszkańcom naszej Gminy!

Całe rodziny ruszyły na spacer. Każdy biorący udział w akcji został zaopatrzony w rękawiczki i worki, które można było odebrać u swoich Sołtysów.

Najbardziej cieszył jednak widok najmłodszych mieszkańców naszej gminy. Dzieci stanęły na wysokości zadania i pokazały dorosłym, co to znaczy porządne sprzątanie, ochoczo opowiadając jak dbać o naszą planetę. Z tego miejsca dziękujemy rodzicom za wychowywanie dzieci w duchu ekologii, ale także nauczycielom i wychowawcom szkół i przedszkoli, gdyż to dzięki ich codziennemu zaangażowaniu i pracy, dzieci posiadają tak wielką wiedzę dotyczącą ekologii i ochrony środowiska.

Niestety pracy nie brakowało i zebrano kilkadziesiąt worków różnych odpadów: od zużytej pieluchy aż po całe góry pozostałości po budowach i remontach, a także sprzęt elektroniczny. Ilość zebranych podczas akcji śmieci pokazuje, że pomimo wydłużonego działania pracy PSZOK, niektórym osobom jest bliżej do lasu, niż do składowiska odpadów.

W Wielkie Sprzątanie zaangażowali się również pracownicy OSiR.

Ta niesamowicie duża ilość śmieci, z roku na rok staje się coraz większa. Z każdą wizytą w lesie widzimy przybywające góry śmieci i dzikie wysypiska.

Co możemy zrobić?

Z inicjatywy mieszkańców, przy niektórych wejściach do lasu pojawiły się plakaty wraz z dużymi workami na śmieci. Celem jest zachęcenie spacerujących po lesie osób, by wracając zabrali ze sobą śmieci, które znajdują na swojej drodze: papierek, pustą butelkę i wyrzuciły je do pozostawionych przy wejściach i wyjściach workach na śmieci. Następnie śmieci te zostaną zabrane przez służby gminne lub leśne.

Jeśli każdy z Nas wyniesie z lasu choć jedną butelkę, choć jedną porzuconą reklamówkę, to razem małymi kroczkami oczyścimy cały las. A może i ludziom wyrzucającym śmieci do lasu, wreszcie zrobi się po prostu głupio i przestaną zanieczyszczać naszą okolicę.

W lesie mieszkają nasi przyjaciele, niestety miejsca nie mają wiele... bo śmieci rujną ich domy i zdrowie, niech każdy się dzisiaj o tym dowie!

Więc drogi Sąsiadzie, droga Sąsiadko, zaprowadź do lasu swe uroczne stadko i w czasie zabawy po lesie biegając, pomóżmy zwierzętom śmiecie sprzątać.

A gdy już śmieci będzie pełny worek, to Pan Leśniczy go zabierze we wtorek!

Zostawi pusty - byśmy dalej zbierali i tym sposobem zwierzętom pomagali!

**Sprzątamy!
Nie śmiecimy!**

Dziękujemy mieszkańcom za pomoc w sprzątaniu gminnych terenów. Niezmiernie cieszy fakt, że nie brakuje w naszej gminie osób, które własnym przykładem promują postawę proekologiczną.

Wraz z nadejściem wiosny pozbywamy się nie tylko zimowych ubrań, ale też zbędnych sprzętów. Budząca się do życia przyroda zachęca do zmian. Zmieniają się koncepcje: w ogrodzie już nie chcemy leżaka, tylko hamak, albo na odwrót.

W tej sytuacji, najprościej zbędny sprzęt wystawić na śmietnik, a w zamian zamówić nowy. Można to jednak zrobić zupełnie inaczej, oszczędzając pieniądze i ... planetę.

Mniej znaczy więcej

„Less waste” czyli dosłownie „mniej śmieci” to nie tylko hasło, ale coraz powszechniejsza zasada życiowa zakładająca ograniczenie produkcji odpadów. W tym przypadku, mniej naprawdę znaczy więcej: więcej pieniędzy w naszym portfelu i więcej czystej wody, gleby i powietrza dla naszych dzieci.

Zbędne sprzęty można sprzedać lub oddać np. poprzez ogłoszenie w internecie i w ten sam sposób nabyć nowe. Wystarczy spróbować, żeby się przekonać, że „zdobywanie” perełek to naprawdę niezła zabawa.

Ta ostatnia niedziela

Niestety, nawet najpiękniejsze historie mają swój kres i najlepsze przedmioty nie wytrzymują próby czasu. Kiedy nadejdzie czas pożegnania, ulubione krzesło, stolik czy kosiarkę do trawy należy mądrze wyrzucić. Mądrze, czyli tak by można je było w jak największym stopniu przetworzyć. Pomyślny, skoro z 35 butelek plastikowych może powstać nowa bluza polarowa, jakie nowe, wspaniałe życie może czekać plastikowy leżak?

PUNKT SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH

Na Wasze stare leżaki, niesprawne kosiarki i stoły z powyłamywanymi nogami czeka Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy ul. Chotomowskiej 61C w Jabłonnie.

PSZOK służy wszystkim, którzy płacą za odpady w gminie Jabłonna.

Można do niego zawieźć:

- * odpady wielkogabarytowe
- * odpady selektywnie zebrane
- * odpady bio (gałęzie związane w wiązki do 1m)
- * elektrośmieci
- * zużyte baterie
- * przeterminowane leki
- * tekstylia i odzież
- * pozostałości z małych remontów
- * opony od samochodów osobowych

Godziny otwarcia:

poniedziałek, środa 12:00 - 18:00
sobota 8:00-14:00

Na PSZOK możecie również otrzymać worki na odpady

Więcej informacji o tym, jak segregować odpady, gdzie należy przekazywać części samochodowe oraz jak pozbyć się azbestu, znajduje się na stronie www.jablonna.pl w zakładce Ochrona Środowiska oraz w mobilnej aplikacji Ecoharmonogram

CENTRALNA EWIDENCJA EMISYJNOŚCI BUDYNKÓW

Celem stworzenia centralnej bazy jest poprawa jakości powietrza – likwidacja głównej przyczyny zanieczyszczeń – emisji substancji powodujących smog. CEEB to ważne narzędzie wspierające wymianę starych kotłów grzewczych. wraz z informacją na wszystkich programów finansowania wymiany pieców. CEEB stanowić będzie również narzędzie dla organów administracji centralnej i samorządowej do realizacji polityki niskoemisyjnej. Dla obywateli zostaną uruchomione usługi, które przyczynią się do poprawy stanu technicznego budynków w zakresie bezpieczeństwa, np. zamówienie przeglądu kominiarskiego czy inwentaryzacji budynku.

Za brak złożenia deklaracji będzie grozić grzywna.

Od 1 lipca 2021 r. każdy obywatel lub zarządca budynku będzie zobowiązany złożyć deklarację do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (skrót CEEB). Właściciele budynków już istniejących będą mieli 12 miesięcy na złożenie deklaracji. Dla nowo powstałych budynków termin ten będzie wynosił 14 dni.

Buduj dom na miarę, bez zbędnego oświetlenia i ogrzewania powodujących dodatkowe zużycie energii.

Inwestuj w ciepło. Zaprojektuj dom energooszczędny: ocieplony, z pompami ciepła, kolektorami słonecznymi lub wiatrakami.

Ociepl okna, zainstaluj w kaloryferach termostaty i obniż temperaturę w domu o 1°C. Ograniczysz emisję CO₂ nawet o 300 kg rocznie, zaś zużycie energii o 7,5 proc. Co więcej - zaoszczędzisz, bo ogrzewanie pochłania aż 70 proc. energii zużywanej przez jedno gospodarstwo domowe.

Ogrzewanie jest źródłem do 70 proc. emisji gazów cieplarnianych z gospodarstwa domowego.

Zakręcaj kran gdy myjesz zęby. Jeśli myjesz zęby przez 3 min dwa razy dziennie przy odkręconym kurku, zużywasz 9 litrów wody.

Przykrywaj garnek podczas gotowania, a na kawę czy herbatę gotuj tylko tyle wody, ile potrzebujesz, a ograniczysz emisję dwutlenku węgla o ok. 25 kg rocznie. Gdyby wszyscy Europejczycy gotowali tyle wody, ile potrzebują, czyli średnio o 1 litr wody dziennie mniej, zaoszczędzona energia mogłaby zasilić jedną trzecią oświetlenia ulicznego w Europie.

Jeśli korzystasz ze zmywarki, to włączaj ją dopiero, gdy jest zapełniona. Ona i tak zużyje tyle wody, ile ma zaprogramowane.

Oszczędnie dozuj proszki do prania i inne detergenty, a przy okazji obniż temperaturę prania - zmiana temperatury prania z 60°C do 40°C to o jedną trzecią mniejsze zużycie energii.

Zgaś zbędną żarówkę.

Domknij lodówkę, ustawiaj chłodzenie na taką temperaturę, jakiej rzeczywiście wymagają produkty.

Oddaj innym niepotrzebne tobie rzeczy, dzięki temu dasz im drugie życie.

Wyłącz stand-by w telewizorach, monitorach, drukarkach, zasilaczach. Urządzenia w stanie czuwania pobierają energię, czasem nawet więcej niż na rzeczywiste działanie. Szacujemy, że tylko „polskie” tryby czuwania zużywają rocznie 1,2 GWh energii i powodują emisję 1.600.000 ton CO₂.

Śmieci poddawaj je recyklingowi. Odzyskanie 1 kg aluminium to obniżenie emisji CO₂ o 9 kg. Pozyskujemy surowiec wtórny do produkcji w hutach, zamiast pozyskiwać i używać boksyty, zaś zebranie i przetworzenie 1 tony makulatury to pozostawienie przy życiu 17 drzew.

Używaj kartki papieru z obu stron i papier oddawaj do recyklingu. Czy wiesz, ile w Twojej firmie marnuje się papieru? Warto nie drukować bez potrzeby, ale warto też, zwłaszcza na „brudnopisy”, wykorzystać papier już z jednej strony zadrukowany.

Zrezygnuj z używania plastikowych, jednorazowych długopisów. Zastąp je np. piórem wiecznym na ssawkę.

Kupuj produkty pozyskiwane z makulatury.

Dobre, bo bliskie. Kupuj polskie, a najlepiej lokalne produkty. Dowóz towaru to wyższe koszty transportu (i towaru) oraz wyższa emisja CO₂, a im większa odległość, tym więcej gazu trafi do atmosfery. Wspierasz także polską gospodarkę i lokalnych producentów.

Zrezygnuj z wyjazdu samochodem. Czasami warto skorzystać ze środków komunikacji miejskiej lub wybrać się na spacer lub rower. Mniej spalin dostanie się do atmosfery, mniej zapłacisz za paliwo, a przy okazji wyjdzie Ci to na zdrowie.

Eco Harmonogram

- nieoceniony pomocnik przy domowym gospodarowaniu odpadami.

Zbieranie osobno papieru, szkła, tworzyw sztucznych wraz z metalem, a także oddzielanie odpadów biodegradowalnych pozwala uzyskać najbardziej pełnowartościowe surowce do ponownego przetworzenia. O tym uczą się już nasze dzieci od przedszkola. Istnieje nowe narzędzie, które pomoże nam w razie wątpliwości gdzie wyrzucić konkretny odpad.

Gmina Jabłonna uruchomiła całkowicie bezpłatną aplikację poświęconą odpadom.

Wystarczy pobrać ją na swój telefon by otrzymywać powiadomienia o zbliżającym się odbiorze, terminie płatności, sprawdzić godziny pracy PSZOK oraz dowiedzieć się jak właściwie segregować odpady. Co ważne, za pośrednictwem aplikacji możemy skontaktować się z urzędem, zgłosić reklamację lub wskazać precyzyjną lokalizację dzikiego wysypiska.

Właściwa segregacja odpadów jest niezwykle istotna dla naszego środowiska. Bądźmy ekologicznie odpowiedzialni!

Czy wiesz, że w naszej
gminie działa

EcoHarmonogram?

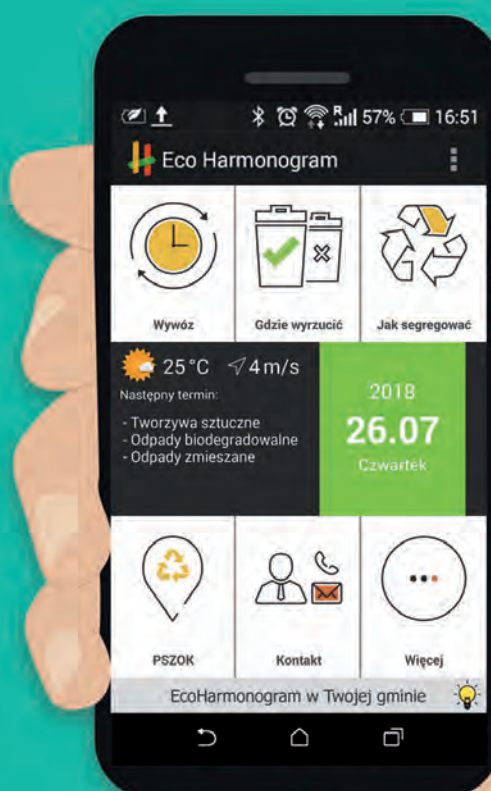
więcej informacji w gminie lub na
www.ecoharmonogram.pl

Pobierz teraz

BEZPŁATNĄ APLIKACJĘ

i korzystaj z harmonogramu
wywozu odpadów

W TWOIM TELEFONIE!

- informacje o PSZOK
- wyszukiwanie harmonogramu po adresie
- zawsze aktualny harmonogram w telefonie
- powiadomienia o terminie odbioru odpadów komunalnych
- eko-edukacja - jak sortować śmieci

Aplikacja dostępna na systemy:

ANDROID

WINDOWS
PHONE

APPLE
iOS